

Norna-Gests saga

ÅBO 1821

RIKSDAGEN
SVERIGES
RIKSDAG
TILL
ISLANDSALLTING
VID
TUSENÅRSJUBILEET
1930

NORNA-GESTS SAGA.

Öfversatt

ifrån

Isländskan.

Tryckt hos J. C. FRENCKELL & SON, 1821.

Kap. 1.

Norna-Gest kommer till Konung Olof.

Så förtäljes, att på den tid då Konung *Olof* (Tryggvason) satt i *Throndheim*, hände sig att en man kom till honom då dagen var förliden, och hälsade honom vördsammeligen. Konungen tog väl emot honom, och sporde hvem han vore? Men han sade sig heta *Gest*. Konungen genmälte: "Gäst må du här vara, ehvad du ock må heta." *Gest* svarade: "Sanning säger jag eder, Herre, om mitt namn; men gerna ville jag emottaga gästning hos eder, om så lofligit vore." Konungen sade, att det stode honom fritt; men då nu dagen var förliden, ville Konungen icke tala vid *Gest*, emedan han gick straxt derpå till aftonsången, och sedan till bords, och derefter till sängs och hvila. Och den samma natten vakade Konung *Olof* i sin säng, och läste sina böner; men alla andre män sofvo i härberget. Då tycktes det Konungen, som en Alf eller ande kom ini huset, ehuru alla dörrar voro lyckta; han gick framför hvar mans säng, som der sof, och slutligen till en mans säng, hvilken var längst utåt belägen. Då stod Alfen stilla och mälte: "altför starka lås äro här för ett tomt hus; och icke är Konungen så klok häri som andra tro det, att han vore den visaste, emedan äfven han nu sofver så tungt." Derefter försvann han genom de lyckta dörrarne; men tidigt om morgonen sänder konungen sin småsvenn, att förnimma, ho i denna säng legat hade om natten: erfor han då att *Gest* legat derstädes. Konungen lätt kalla honom till sig, och spör hvems son han vore. Men han svarar: "*Thord* hette min fader, och var kallad *Tingbit* (Timburt), Dansk till sin ätt; han bodde på den gård uti *Danmark*, som heter *Græning*." "En manhaftig karl, är du," säger Konungen. Denne *Gest* var djerf i orden, och större än de fleste andre män, stark och mycket till åren kommen. Beder honom Konungen, att dröja längre vid hofvet, och spör, om han vore kristen. *Gest* utlät sig vara primsignad *); men ej döpt. Konungen sade honom vara tillåtit att qvarblifva vid hofvet; "men kort tid må du vara odöpt med mig." Men derföre hade Alfen så talat om låsen, att *Gest* sig-

---

*) Så kallades de hedningar, som låtit en kristen göra korstecknet öfver sig, ehuru de änn ej tagit dopet.

nade sig om qvällen såsom andra mån, ehuru han var erkånd hedning. Konungen målte: "har du fårdighet i några konster?" Han sade sig kunna leka på harpa och beråtta sagor, så att det vore lust åt. Konungen såger då: "illa gôr Konung *Sven*, som låter odôpta mån fara ur sitt rike, land emellan. *Gest* svarar: "icke bôr det tillskrifvas *Dana* Konungen; ty mycket fôrr for jag bort ifrån *Danmark*, ån Kejsar *Otto* låt brånna *Danaverke*, och tvang Konung *Harald Gormsson* och *Hakon Blotjarl* att taga kristendom." Om många saker spordes *Gest* af Konungen; men han gaf derå goda och fôrståndiga svar. Det beråttas, att denne *Gest* kom till Konung *Olof* på hans regerings tredje år; på samma tid kommo ock till honom mån som hette *Grim*, och voro sånde af *Gudmund* på *Glæsisvall*. De bragte till Konungen två horn, dem *Gudmund* skickade honom. De benåmnde dem *Grimar*. De hade ock flera årender till Konungen, hvilket sedan skall blifva fôrtåljdt. Nu år att tillågga, att *Gest* qvarblef hos Konungen, och fick sin plats nedanfôr gåsterna. Han var en sedesam och gladlynt man; blef ock afhållen och vôrdad af de fleste mån.

Kap. 2.

Ulf den Rôde gifver Konungen ringen Hnitud.

Litet fôr juhl hemkom *Ulf den Rôde* med sina svitmån. Han hade om sommaren varit i Konungens vårf; ty ehuru han om hôsten sattes till landets fôrsvar i *Viken*, emot *Danskarnes* anfall, var han dock alltid van att vistas midvintern hos Konung *Olof*. Han fôrde till Konungen många dyrbara saker, dem han fôrskaffat under sommaren och bland dem en guldring, som hette *Hnitud*: den var samman netad på sju ställen, och hade hvarje del sitt eget utseende. Den var af mycket båttre guld ån andra ringar. En bonde som hette *Lodmund* hade gifvit denna ring åt *Ulf*; men densamme hade Konung *Half* fordom erhållit, af hvilken *Halfs-kåmpar* hårstamma och benåmnas, då desse hade utpråssat stora ågodelar af Konung *Haldan Ylfing*. *Lodmund* åskade deremot af *Ulf*, att han skulle bedja fôr honom tillika med Konung *Olof*. *Ulf* jakade dertill. Firar nu Konungen sin juhl rikeliga och sitter i *Throndheim*; men på åttonde dagen gifver *Ulf den Rôde* ringen *Hnitud* åt Konung *Olof*. Konungen tackade honom fôr gåfvan, och fôr alla de trogna tjenster han jåmnt bevisat honom. Fôres så ringen rundt omkring hårberget, deri månnen drucko; ty på den tiden voro ej salar bygde i *Norrige*. Synar honom nu en hvar, och tycktes månnen ej hafva sett jåmngodt guld, med det i ringen var, och på slutet kom den till gåsta-

bänken, och så vidare till den nykomne *Gest*. Han ser på ringen, och lemnar den ifrån sig öfver flata handen, med hvilken han förut höll dryckes kärlet. Han finner den af föga värde och talar icke om denna dyrbarhet; men glammar såsom förut med sitt sällskap. En härberges svenn skänkte i för gästerna vid yttre bänken; han spör: "tycken I väl om ringen?" "Mycket väl, sade de, utom denne nykomne gästen; han gifver föga akt på den och tro vi att han ej förstår dess värde, emedan han icke vårdar om slika saker." Härbergets svenn går nu till Konungen, och sade honom dessa gästernas ord, och huru den nykomne gästen litet värdade om de dyrbara saker, som syntes andra så kostbara. Konungen sade då: "den komne gästen vet mera än I kunnen förmoda, och skall han komma till mig i morgon och förtälja mig några sagor." Emellertid talas gästerna vid der på yttre bänken, och spörja den nykomne gästen, hvar han sett jämngodt guld, eller bättre? *Gest* svarar: "emedan det synes eder så underligt att jag talar så litet om ringen, så vill jag förtälja eder, att jag sett ett guld, hvartill ingen kan finna bättre eller förnämligare." Nu logo konungsmännen mycket och sade, att detta skulle väcka en stor gamman, "och om du vill vädja med oss, att du sett ett jämngodt guld med detta, så att du förmår sanna det; skola vi sätta upp 4 marker gångbart silfver; men du din knif och ditt bälte, och skall Konungen säga ho vunnit hafver." *Gest* svarade då: "icke vill jag bäggedera, att vara ett begabberi för eder och ej fullgöra de vilkor som I bjuden, och skola vi visserligen vädja härom, och dervid våga så mycket som I hafven ommält; men Konungen skall afgöra ho sannare hafver." Lyktade de nu sitt tal. *Gest* tog sin harpa och slog derå väl och länge om qvällen, så att allom syntes en lust att höra honom; han slog *Gunnars Slag* *) å bästa sätt, och på lyktone *Gudrunas bragd den fordna* *). Dessa hade männen förut icke hört: och derefter sofvo de den natten. Konungen uppstod tidigt om morgonen, besökte kyrkan, och när detta var lyktadt går han till bords med sina hofmän, och då Konungen var kommen i högsätet, går gästesvennen inför Konungen och *Gest* med honom, och säger honom det aftal och vad de förut hade haft. Konungen säger: "föga tycker jag om edert vad, emedan I sätten ut edra penningar; tror jag allt derföre att dryckerna hafva tagit eder i

*) Tvänne forn-Isländska sånger; igenfinnas i Poëtiska Eddan. — Gunnars Slag benämndes äfven ett sätt att spela harpa med tänderna, så kalladt efter Gjukungen Gunnar, hvilken sålunda slog sin svanesång i ormagården. Se Völsunga Saga, Kap. 46.

hufvudet: och är mitt råd, att I låten det vara om intet, allrahelst om *Gest* håller det för bättre." *Gest* svarar: "Jag vill att vårt aftal i allo skall hållas." Konungen mälte: "Så synes mig om dig, *Gest*, att mina män måtte hafva talat mera fåkunnigt om denna sak än du; men det torde likvål snart blifva utrönt." Derefter gingo de bort, och männen satte sig att dricka, och när dryckesborden voro borttagne, låter Konungen kalla *Gest*, och talar så till honom: "nu är du skyldig att bära fram något guld, om du det hafver, på det jag må kunna döma om edert vådjomål." "Det skall ske efter eder vilja, Herre," säger *Gest*. Han grep då till en pung, som han bar på sig, och tog upp derifrån ett litet knyte, löser det och lemnar derur någonting åt Konungen. Denne ser att detta var brutit ur en sadelring, och att det var ett mycket godt guld, samt befaller att ringen *Hnitud* skulle framtagas; och så gjordes det. Konungen jämnför ringen med guldet och mälte sedan: "visserligen tyckes mig, att det guldet är bättre, som *Gest* har framburit, och så torde det synas flere män, då de se det." Sannade ock detta många män med Konungen; sedan tilldömde han *Gest* vadpenningen. Då tyckte gästerna sig hafva handlat oklokt i detta mål; men *Gest* sade dervid: "behållen sjelf edra penningar, ty jag tarfvar icke att äga dem; men vådjen ej oftare med okände män, ty icke veten I när I kunnen finna den för eder, som har både hört och sett mer än I: men eder, Herre, vill jag tacka för domen." Konungen mälte: "nu vill jag att du säger, hvar du fått det guldet, som du fört med dig." *Gest* sade: "ogerna ville jag det; emedan det synes de flesta otroligt, hvad jag derom berättar." "Dock vilja vi höra det," säger Konungen; emedan du förut har låfvat oss din saga." *Gest* mälte: "om jag förtäljer eder huru det tillgått med guldet, så gissar jag, att I åter viljen höra en annan saga." "Det kan väl vara, sade Konungen, att du rätteligen förespår detta."

Kap. 3.

Norna-Gest kommer till Frankland.

"Då må jag först tälja derom, huru jag for söder till *Frankland*, och ville lära känna de Konunga seder och det myckna loford, som utspriddes om *Sigurd Sigmundsson*, om hans skönhet och mandom. Dervid är intet att berätta, innan jag kom till Konung *Hialprek* (Halfrek). Han hade ett stort hof omkring sig, och var der då *Sigurd Sigmundsson*, hvilken åter var son till *Vôlsung* och *Hjordisa* Eilimes dotter. *Sigmund* föll i slaget mot *Hundings* söner; men *Hjordisa* giftes med *Half*, Konung *Hialpreks* son. Växte der *Sigurd*

upp i sin barndom, tillika med alla Konung *Sigmunds* söner; och voro de framom andra mån i styrka och växt. En hette *Sinfjotle*: en annan *Helge*, hvilken dråpte Konung *Hunding*, och vardt deraf kallad *Hundingsbane*: den tredje var *Hamund*. *Sigurd* var bland dessa bröder den första och förnåmsta i forntida seder; och år det alla mån kunnigt, att *Sigurd* varit den mest berömda af alla hårkonungar, samt den yppersta i forntida bruk. Då var ock kommen till Konung *Hialprek Reigin Hreidmars* (Heidmars) son. Han var spitsfundigare ån hvarje annan man, och dvårg till växten; derhos klok, grym och trollkunnig. *Reigin* lårde *Sigurd* många saker, och ålskade honom mycket." -- Sedan berättar *Gest* om sina föråldrar, och om de underliga håndelser som nu tilldrogo sig, "och når jag hade varit der en tid, blef jag tjensteman hos *Sigurd*, likasom många andra. Alla ålskade honom mycket; ty han var både blid, vånlig och frikostig emot oss."

Kap. 4.

Om Sigurd Sigmundssons dater.

"En dag kommo vi till *Reigins* hus, och vardt *Sigurd* der vål fågnad; då qvad *Reigin* denna visa:

År nu hit kommen
Sonen af *Sigmund*,
Kåmpen den kåcke,
Till våra salar:
Kraft har han mycken,
Mann år jag gammal;
Hoppas nu rofvet
Af fråcka ulfven.

Och sedan qvad han:

Jag vill då låra
Folkdjerfva drotten;
Ty Konunga sonen
Till oss år kommen.
Kung skall han varda
Störst under solen,
Frågdad i all land
Vidt af sitt rykte.

Sigurd var sedan jåmnt hos *Reigin*, och förtåljde denne honom mycket om *Fafnir*, huru han låg på *Gnitaheden* (Gnyparheden) i orma skepnad, samt att han var förunderligen stor till våxten. *Reigin*

gjorde åt *Sigurd* ett svärd, som hette *Gram*, hvilket var så skarpäggadt, att då han stack det i ån *Rin*, och lät ofvanifrån med strömmen en ulltapp vråka emot detsamma, så skar det sönder ulltappen. Sedermera klöf *Sigurd* med detta svärd åfven *Reigins* smedjestäd. Derpå åggade *Reigin Sigurd* att dräpa *Fafnir* hans broder; men han qvad denna visa:

Högt månde le
Hundings söner,
De som *Eilimes*
Ålder förkortade,
Om jag lyster
Helre att söka
Ringarne röda (guldet),
Än hämna min fader.

Härefter började *Sigurd* sin färd och årnade att härja på *Hundings* söner, och får honom Konung *Hialprek* mycket folk och några härskepp. På detta tåg voro med *Sigurd* hans broder *Hamund*, samt *Reigin*; jag var ock der, och de kallade mig då *Norna Gest*. Konung *Hialprek* hade lärt känna mig, når han var i Danmark med *Sigmund Völsungs* son, som då ägde *Berghild*; hvilket så slöts, att *Berghild* drap hans son *Sinfjotle* med etter. Sedan gifte sig *Sigmund* söder i *Frankland* med *Hjordisa* dotter till *Eilime*, hvilken *Hundings* söner dräpo, och hade *Sigurd* att hämna både sin fader och morfader. *Helge Sigmunds* son, den der vardt kallad *Hundingsbane*, var bror till *Sigurd*, som sedan benämndes *Fafnisbane*. *Helge Sigurds* broder hade dräpt Konung *Hunding* och hans tre söner *Eynlf*, *Herraud* och *Hiorvard*. *Lingvi* kom undan och två hans bröder *Alf* och *Hemming*, hvilka voro de mest vidtfrägdade män i alla tilltag; dock var *Lingvi* den förnämligaste af dessa bröder. De voro mycket trollkunnige, hade kufvat många Småkonungar, och dödat flera kämpar och bränt många borgar, samt utfört de största bedrifter i *Spanialand* och *Frankland;* men då var ännu ej Kejsare våldet kommit hit nordan öfver fjället. *Hundings* söner hade slagit under sig det rike, som *Sigurd* ägde i *Frankland*, och voro de der ganska manstarka."

Kap. 5.

Sigurds och Hundings söners strid; Fafnirs och Reigins död.

"Nu är att förtälja derom, huru *Sigurd* rustade sig till strids emot *Hundings* söner. Han hade erhållit mycket och väl väpnadt manskap. *Reigin* rådslog med klokhet till härens bästa; han ägde

ett svård, som hette *Ridil*, och det han sjelf hade smidt. *Sigurd* bad *Reigin* låna sig svårdet; han gjorde så och bad honom dråpa *Fafnir*, så snart han kom tillbaka ifrån denna fård. *Sigurd* låfvade honom det. Sedan seglade vi söder med landet; då fingo vi en stark framtrollad storm, och mången igenkånde dervid *Hundings* söner. Derefter seglade vi nårmare land, hvarest vi sågo en man på en bergsudde, hvilken stråckte sig fram ur hafsklipporna; han var klådd i grön kappa, med blå byxor och skor knåpta upp öfver foten, samt bar ett spjut i handen. Denne man ropade till oss och qvad:

Hvilka rida hår (segla)
På *Ræfils* håstar (skepp),
Öfver höga vågor
Och bullrande haf?
Skeppen åro
Af sjön bråckte;
Ej dessa våghåstar
Stormen uthårda.

Reigin qvad till svar:

Hår åro vi, komne
Med *Sigurd* på hafvet,
Vind år oss gifven
Till sidsta fården.
Hårdt faller hafvet,
Högre ån måsterna.
Skeppen brådstörtas.
Ho spör oss hårom?

Mannen med kappan qvad:

Hnikar jag nåmndes
Då korpen jag gladde,
Völsung du unge!
Och tappert stridde;
Nu må du kalla mig
Gubben af berget,
Feing eller *Fiolnir*;
Fård jag mig önskar.

Då veko vi till lands, och genast saktade sig stormen, och *Sigurd* bad karlen gånga ut på skeppet. Han gjorde så; och då stillnade straxt derpå vådret, och vardt det en god vind. Gubben satte sig ned vid *Sigurds* fötter, och stålde sig mycket maklig. Han sporde, om *Sigurd* ville undfå något råd af honom. *Sigurd* sade sig ve-

ta, att han vore rådfull, blott han ville gagna menniskor; och qvad till mannen med kappan:

Såg du mig *Hnikar*,
Då bägge du vet,
Gudars och kämpars öde,
Hvad är det bästa
Råd uti striden,
Vid svärdens svingande?

Hnikar qvad:

Mång äro god,
Blott kämpen dem viste,
Råd, vid svärdens skiften.
Korpens följe
Den svartes, jag bäst vet,
Vid stridsmåns tumlande.

Det är det andra,
När du har utgått,
Rustad till bortfärd,
Att du ser två
I samtal stånda,
Lofgirige män.

Det är det tredje,
Om tjuta du hör
Ulf under skogsträd;
Lyckligt blir dig ödet
Öfver alla stridsmån,
Om först du honom ser.

Ej bör i strid mannen gå,
Vid sentlysande sol.
Seger de hafva,
Som för sig *se*
I svärdslek manlige
Och rådige kämpar.

Stor blir då faran,
Om du snafvar på foten,
När till strids du far.
Falska Disor stånda

Dig å båda sidor
Och vilja sårad dig se.

Kammad och tvagen
Böra alla vara,
Och måtte om morgonen;
Ty ovisst år
Hvar oss aftonen träffar;
Svårt är att helbregd stupa.

Derefter seglade vi söderut till *Holsetuland* (Holstein) och östan till *Frisland*, och der togo vi land. Straxt erhöllo *Hundings* söner kunskap om vår färd, och samlade folk, samt blefvo snart manstarke. Och då vi träffades uppkom en hård strid, och var *Lingvi* i allting den förnämsta af bröderna; men alla gingo de dristigt fram. *Sigurd* trängde så häftigt emot dem, att allt föll för honom; ty svärdet *Gram* var dem ganska skadligt. Icke heller fattades honom mod: och när han träffade *Lingvi*, skiftade de mång hugg med hvarann, och stridde på det djerfvaste. Då vardt en hvila i slagtningen; ty man åskådade detta envig: och det varade länge, att ingendera kunde såra den andra; så stridskunnige voro de. Derefter rycka *Lingvis* bröder hårdt fram, och dråpa många män, då andra fly. Nu skyndar sig *Hamund Sigurds* broder emot dem, och jag med honom; skedde då något motstånd, men så lycktas det mellan *Sigurd* och *Lingvi*, att *Sigurd* tog honom till fånga, och vardt han slagen i jern. Men när *Sigurd* återvände till oss, blef det ett hastigt ombyte; då föllo *Hundings* söner och allt deras manskap, och derpå mörknade natten. Men vid det ljusnade om morgonen, var *Hnikar* försvunnen, och syntes ej sedan; trodde då männerna, att det varit *Odin*. Nu vardt omtaladt, hvad död *Lingvi* skulle hafva; *Reigin* rådde, att man skulle rista *Blodörn* på hans rygg. Då tog *Reigin* sitt svärd af mig, och skar dermed *Lingvi* refbenen från ryggraden, och drog derifrån ut lungan. Så dog *Lingvi* med stort hjeltemod; men *Reigin* qvad:

År nu blodig örn
Med breda svärdet,
Åt *Sigmunds* bane
På ryggen ristad.
Fordom den ypperste
Var han på jorden,
Denna Konungason,
Som korpen gladde.

Der fanns ett ganska rikt byte; och *Sigurds* stridsmän erhöllo allt detta, emedan han icke ville hafva något deraf: och var det mycken egendom i kläder och vapen. Sedan drap *Sigurd* både *Fafnir* och *Reigin*, emedan denne ville svika honom. Då tog *Sigurd Fafnirs* guld, och red bort dermed; vardt han derefter kallad *Fafnisbane*. Sedermera red han upp till *Hindarhedet*, och fann der *Brynhild*; men deras umgänge aflopp, såsom det förtäljes i *Sagan om Sigurd Fafnis-bane*."

Kap. 6.

Strid emellan Gandalfs söner och Gjukungarne. Sigurd slog Starkad.

"Sedan ägtade *Sigurd Gudruna Gjukes* dotter, och vistades så en tid hos *Gjukungarne*, sina svågrar. Jag var ock med *Sigurd* nordan i *Danmark*; äfven var jag med honom, när Konung *Sigurd Hring* sände sina mågar *Gandalfs* söner emot *Gjukungarne Gunnar* och *Hogne*, för att bjuda dem att gifva sig skatt, eller emottaga hans här, om de ville värja sitt land. Då utstakade *Gandalfs* söner åt *Gjukungarne* en kampplats vid gränsen; men desse bådo *Sigurd Fafnisbane* att fara med sig till slagtningen. Han bejakade härtill, och jag var då ännu med *Sigurd*. Vi seglade norr ut till *Holsetuland*, och landade vid *Jarnamodir*; men nära hamnen voro uppsatte hasselstånger, der striden skulle stånda. Sågo vi nu många skepp segla nordan ifrån; *Gandalfs* söner rådde öfver dem, och vi uppsökte så hvarandra. *Sigurd Hring* var ej der, emedan han nödgades värja sitt land *Svithiod*, hvarest *Kurerna* och *Kvænerna* härjade: *Sigurd* var ock redan mycket gammal. Sedan stötte härarne tillsamman, och vardt der en häftig strid och stort mannfall. *Gandalfs* söner trängde härdeligen fram; emedan de voro både större och starkare än andra män. I deras led fanns en mycket stor och kraftfull man, som nedslog både karlar och hästar, så att ingen förmådde motstå honom; ty han var likare jättar än menniskor. *Gunnar* bad *Sigurd* gå emot detta vidunder, emedan han sade, att detta ingalunda gagnade dem. *Sigurd* drog nu emot den stora mannen, samt några med honom; men de fleste voro dertill ovillige. Vi funno honom snart, och *Sigurd* frågade hans namn, samt hvadan han vore. Han sade sig heta *Starkvad* (Starkard) *Storverksson*, nordan ifrån *Fenhring* i *Norrige*. *Sigurd* svarade, att han hört honom omtalas, och oftast i det ondt är; "och böra ej slike män sparas till andras skada." *Starkad* genmälte: "hvad är det för en man, som visar sig så stor i orden?" *Sigurd* gaf sig tillkänna. *Starkad* mälte: "är du kallad *Fafnisbane*?" "Det är jag," svarar *Sigurd*. Då ville *Starkad* vika undan; men *Sigurd* skyndade

efter, svängde svärdet *Gram* i luften och högg honom med fästet mot oxeltand raden, så att två tänder slogos lösa; och var det ett nesligt hugg. Sedan befalte *Sigurd* den mannhunden draga dådan; men jag tog den ena oxeltanden och bragte honom med mig: och är den nu fästad vid en klåckstrång i Danmark, samt väger nära sju ören; och folket är nyfiket att se den derstädes. Efter *Starkads* flykt, veko äfven *Gandalfs* söner; togo vi då ett stort byte, och foro en hvar sedan till sitt rike, samt sutto der en tid."

Kap. 7.

Gest berättar, hvar han åtkom guldet, som han tillförene uppvisat.

"Litet derefter hörde vi berättas *Starkads* nidingsverk, då han hade ihjälslagit Konung *Armod* (Ale) i ett bad. En dag reste *Sigurd Fafnisbane* till en folkstämma. Då red han i en grop, hvarur hästen *Grane* sprang upp så häftigt, att bröstgjorden brast, och ringen föll neder. Men då jag såg hvar han glimmade i leran, tog jag upp den och förde den åt *Sigurd*; men han gaf mig densamma, och är detta det guld I litet tillförene sett hafven. Då hoppade *Sigurd* ned af hästen, och jag torkade och tvådde leran ifrån densamma, samt tog ett tagel ur dess svans, till ett mått på dess storlek." — *Gest* viste fram taglet, och var det sju alnar långt. Konung *Olof* mälte: "mycken gamman har jag af din saga;" hvarefter äfven alla andra beprisade hans berättelser och mannamod, och Konungen ville, att han skulle förtälja ännu mera om sina frånders bedrifter. *Gest* berättar dem nu många nöjsamma tidender, ända till aftonen, då männen gingo att sofva. Men morgonen derpå låt Konungen kalla *Gest*, och ville ännu vidare tala med honom. Konungen mälte: "icke är jag fullt öfvertygad om din ålder, huru det kan vara sannolikt, att du vore så gammal man, att du kunnat vara vittne till dessa händelser; thy måste du förtälja en annan saga, så att vi blifva förvissade härom." *Gest* svarade: "veta tyckte jag mig det redan förut, att I skullen vilja höra en annan af mina sagor, sedan jag berättat er huru det tilldragit sig med guldet." Konungen genmälte: "sannerligen måste du det."

Kap. 8.

Om Sigurds och Brynhilds död.

"Nu är att förtälja, huru jag for norr ut till *Danmark*, och nedsatte mig der på mitt fäderne arf; ty min fader afled hastigt. Kort tid

derefter erhöll jag kunskap om *Sigurds* och sedan om *Gjukes* död, och tyckte jag detta vara en märkelig tidning." — Konungen mälte: "hvad vållade *Sigurds* bane?" — *Gest* svarade: "så är de fleste måns utsago, att *Guttorm Gjukes* son stack honom igenom med svärd, sofvande i säng med *Gudrun*; men Tyska män berätta, att *Sigurd* blifvit dråpen ute på skogen: och örnarne hafva förkunnat, att *Sigurd* och *Gjukes* söner hade ridit till ett ting, och att de då dråpit honom. Det är dock säkert, att de slogo honom liggande och oberedd, och sveko honom i hans trygghet." *) — Men en af hofmännen sporde, huru *Brynhild* då förhöll sig. *Gest* svarar: "då drap *Brynhild* åtta sina trålar och fem trålinnor, samt stack sig igenom med svärd, och bjöd att man skulle lägga henne med dessa menniskor på bålet och brånna henne der; och så vardt det gjordt. Åt henne bygdes *ett* bål och åt *Sigurd* ett annat; och han blef förr brånd än *Brynhild*. Hon åktes i en vagn öfvertäckt med guldväf och purpur, samt glimmande öfver allt af guld; och så blef hon brånd." — Då sporde männen af *Gest*, om ej *Brynhild* hade qvädit något vid sin död? Han bejakade dertill. De bådo honom qväda det, om han kunde. Då mälte *Gest*: "vid det *Brynhild* åktes till bålet på dödsväg, och fördes nära en bergsklippa, hvarest en jätteqvinna bodde, stod denna i dörren af sin håla, var klädd i skinnkjortel och svart i anletet; hon hade i handen en lång skogskäpp, och sade: "härmed vill jag öka ditt bål, *Brynhild*, och vore det bättre, att du blefve lefvande brånd för ditt odåd, emedan du låt dräpa *Sigurd Fafnisbane*, en så vidtfrågdad man. Ofta var jag honom behjelpelig, och derföre skall jag låta för dig ljuda sådana hämndeord, att du varder allom vederstyggligare, som höra sådant sägas om dig." Derefter sjöngo *Brynhild* och Jätteqvinnan till hvarannan. Jätteqvinnan qvad:

---

*) Sedan Sigurd dödat Fafnir och Reigin, vann han Brynhilds bekantskap, svor henne trohet och njöt hennes ynnest. Derefter kom han till Konung Gjukes hof, hvarest dennes drottning Grimhild med en dryck utplånade hos honom allt minne af Brynhild; och gifte han sig så med Gudrun Gjukes dotter. Sin svåger Gunnar förhjelpte han till att ägta Brynhild. Någon tid var derpå förfluten, då Gudrun och Brynhild råkade i en tvist om rang och företråde; hvarvid den förra tillvitte den sednare huru Sigurd njutit hennes gunst, samt beviste det med en ring, den han erhållit af Brynhild, men gifvit åt Gudrun. Nu vaknade minnet af det förflutna, och Brynhild retade sin man och sina svågrar, att mörda Sigurd. Sedan hon sålunda fått hämnd, uppbrände hon sig tillika med honom. — (Se: Völsunga, Vilkina och Niflunga Saga, samt Das Nibelungen-Lied).

Icke skall du
Gånga igenom
De å klippor stödde
Gårdar mina.
Båttre dig höfdes
Guldbård att våfva,
Ån att besöka
Hår våra nåsten.

Hvi har du kommit,
Qvinna från Valland,
Brusande hufvud,
Hit till min boning?
Hafver åt vargar,
Som dig besökt,
Mångom till mat
Mansblod du gifvit.

Då qvad *Brynhild*:

Tillvita mig ej,
Qvinna ur berget,
Om jag ock varit
Främst uti hårnad.
Skall ibland oss
Högre jag skattas,
Såkert af dem,
Som mitt lynne kånna.

Jåtteqvinnan svarade:

Du år *Brynhild*
Budles dotter,
Med hårdaste öde
Till verlden framfödd.
Du hafver *Gjukes*
Barn utrotat,
Och deras boning
Brutit, den goda.

Brynhild qvad:

Jag vill såga dig
Naken sanning,
Argfulla hufvud!

Om dig veta lyster;
Huru mig gjorde
Gjukes barn
Älskogslösan,
Och edbruten?

Mig låt af sorg
Hugfulle Konungen,
Atles syster,
Bo under tråden.
Var jag tolf vintrar,
Om veta det lyster,
Då åt unge Konungen
Eden jag svor.

Jag låt den gamle
Trollqvinnans broder
Hjelmgunnar dernäst,
Till Hel nedvandra;
Men gaf brodern *Audr*,
Den unge, segern.
Deröfver vardt mig
Odin gramse.

Med sköldar mig omslöt
I höga lunden,
Med röda och hvita,
Och sköt med en sömnpil:
Den bad han slita
Sömnen mina,
Som ej för något
Fruktan kände.

Låt kring min sal
Ut emot sunnan,
Elden uppflamma,
Skogens härjare.
Bjöd så en kämpe
Deröfver rida,
Som till mig förde
Fafnirs dyna (guld).

På hästen *Grane*
Red guld-utdelarn,
Dit, der min fosterfar,
Huset beherrskar.
Ensam mig tycktes han
Bättre än andra,
Danske vikingen,
I vördnad hållas.

Sofvo vi förnöjda
I samma säng,
Som han min broder
Af födseln varit.
Ingendera tillåts
Hand öfver annan,
På åtta nätter,
Af oss lägga.

Dock vitte mig *Gudrun*
Gjukes dotter,
Att jag på *Sigurds*
Armar sofvit.
Då vardt jag förvissad,
Det jag ej ville,
Att de mig svikit,
När man de mig gåfvo.

Må då till sorger
Allt för länge,
Männer och qvinnor
Födas till lifvet:
Vi skola aldrig
Förbundet slita
Jag och du *Sigurd!* —
Haf dig bort, qvinna!

Då ropade jätteqvinnan med en vild röst, och lopp in i berget." — — Hårvid sade Konungens hofmän: "detta är en gamman ätt höra; förtälj du oss mera." Konungen mälte: "ej är det nödigt, att berätta mer om sådana saker." Konungen frågade vidare: "var du med *Lodbroks* söner." "En kort tid var jag med dem, sade *Gest*; jag kom till dem, när de härjade i *Mundiafjäll*, och förstörde *Vyfilsborg*. Då fruktade alla för dem; emedan de hade seger hvart de

kommo, och nu årnade de fara till *Romaborg*. Det timade en dag, att en man kom fram till *Björn Jernsida*, och hålsade honom. Konungen emottog honom vål, och sporde hvadan han vore kommen? Han sade sig vara kommen sunnan ifrån *Romaborg*. Konungen spör: "huru långt år dit?" Han svarar: "hår må du se, Konung, mina skor, dem jag hafver på fötterna." Tager han så af sig jernskona, och voro de ganska tjocka ofvan; men undertill mycket slitna: "så lång våg år hårifrån till *Romaborg*, som I nu kunnen se af dessa skor, huru mycket de hafva lidit." Konungen målte: "förunderligen lång våg år detta att resa, och viljom vi derföre vånda åter, och icke hårja i *Romariket*." Så göra de ock, att de ej foro långre; men det syntes hvarje man underligt, att han så snart åndrade sitt sinne på en mans ord, då de redan förut fattat sitt beslut. Derefter foro *Lodbroks* söner hemåt, och hårjade ej långre i söder." — Konungen yttrade: "det år tydligt, att de heliga mån i *Rom* icke ville der tåla deras öfverfall, och någon ande måtte hafva varit sånd af Gud, emedan de så hastigt ombytte sin afsigt, på det att intet röfveri skulle ske i Jesu Kristi heligaste stad *Romaborg*."

Kap. 9.

Norna-Gests beråttelse om åtskilliga Konungars sinnelag.

Vidare sporde Konungen *Gest*: "hvilka Konungar har du besökt, de der synts dig båst vara?" *Gest* svarade: "mesta gamman tycktes mig hos *Sigurd* och *Gjukungarne*; men hos *Lodbroks* söner lefde man sjelfrådigast såsom man ville. Hos *Erik* i *Upsala* var den största vållefnad; men *Harald Hårfager* var af alla förenåmnde Konungar ömtåligast om hofseder. Jag var ock hos Konung *Hlödver* i *Saxland*, och der vardt jag primsignad, emedan jag ej annars fick vistas derstådes; alla kristna voro der vål hållne, och hår syntes mig åfven allrabåst." Konungen målte: "många tidender månde du kunna förtålja, om vi vilja spörja." Konungen efterfrågar nu mycket, och *Gest* besvarar allt granneligen; slutligen såger han: "nu må jag ock beråtta eder, hvarföre jag vardt kallad *Norna-Gest*." Konungen sade sig vilja höra det.

Kap. 10.

Om Norna-Gests födelse, och huru han vardt kallad Norna-Gest.

"Detta skedde då jag uppföddes hos min fader, i den stad som heter *Græning*. Min far var rik på penningar, och höll ett gåstfritt hårberge. Då foro der omkring landet spåqvinnor, som kallas *Völ-*

vor, och förutsade folkets ålder; derföre bjöd man dem till sig, gjorde åt dem gästabud och gaf dem gåfvor vid skillsmässan. Min fader gjorde sammaledes; de kommo till honom med stort sällskap och skulle förespå mitt öde. Jag låg då i vaggan, när de skulle föresåga om min framtid, och två ljus brunno öfver mig. De talade då till mig, och sade, att jag skulle blifva en mägta lycklig man, samt för mer, än andra mina föräldrars eller höfdingars söner der i landet, och tillade, att det så skulle tima i allt hvad jag företog. *Völvorna* vore tre; den yngsta nornan *) syntes föga aktad af de två andra, ty de tillsporde henne ej i spådomar, som voro af vigt. Der var ock en stor svit af löst folk, som ryckte henne ur sitt säte, så att hon föll till jorden. Deröfver vardt hon öfvermåttan vred, ropade högt och vildsinnt, och bad de andra upphöra med så goda spådomar om mig; "ty jag förelägger honom det, att han ej skall lefva längre, än detta ljus brinner, som nu är upptändt invid svennen." Då tog den äldre *Vólvan* ljuset och släckte det, och bad min moder taga vara derpå, att det ej skulle upptändas förr, än på min sidsta dag. Derefter foro spåqvinnorna bort, samt bundo den unga nornan, och bade henne med sig, och gaf min fader dem goda gåfvor vid afresan. Då jag vardt fullvuxen, gaf min moder mig detta ljus att vårdas, och hafver jag det nu med mig." -- Konungen målte: "hvi for du hit till oss?" *Gest* svarade: "det föll mig så i sinnet; och tänkte jag att af eder bekomma någon stor lycka, emedan I blifvit för mig mycket beprisad af goda män." Konungen sade: "vill du nu taga den heliga döpelsen?" *Gest* svarade: "det vill jag göra på ert råd." Vardt nu så gjordt, och Konungen upptog honom i stor gunst hos sig, och gjorde honom till sin hofman. *Gest* vardt en ganska trogen man, och följde väl Konunga sed; blef ock älskad af alla menniskor.

Kap. 11.

Om Norna-Gests ljus, och hans lifsslut.

Konungen tillsporde *Gest* en dag: "huru länge vill du nu lefva, om du får råda?" *Gest* svarade: "liten tid härefter, om det så täckes Gudi." Konungen genmälte: "hvad månde det lida med dig, om du tager fram ditt ljus." *Gest* tog då ljuset ur sin harpa; Konungen bad honom tända det: vardt så gjordt, och då ljuset var påtändt, brann det hastigt. Konungen sporde *Gest*: "huru gammal man är du?"
3

*) Ödets Gudinna. Betyder här, såsom ofta annorstädes, en spåqvinna.

”Nu fyller jag trehundrade år,” svarade han. ”Utgammal är du,” sade Konungen. *Gest* lade sig då ned, och bad dem smörja sig. Detta låt Konungen göra, och då det var förrättadt, fanns blott litet obrunnit af ljuset. Då sågo männen, att det led med *Gest*; och tillika som ljuset var utbrunnit afsomnade också han. Och allom syntes hans lifsslut märkeligt. Konungen inhämtade mycket märkvärdigt ur hans sagor, och det tycktes besannas hvad han förutsagt om sina lefnads dagar.

